

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

Сектор за контролу пословања банака

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ИЗРАДУ ОБРАЗАЦА НПЕ И ФБЕ

Овом методологијом се детаљно објашњавају елементи и начин израде Извештаја о проблематичним потраживањима банке (Образац НПЕ) и Извештаја о структури реструктурираних потраживања (Образац ФБЕ), које је банка дужна да сачињава и доставља Народној банци Србије у складу с одлуком којом се уређује извештавање банака.

ОСНОВНИ ПОЈМОВИ

Проблематична потраживања, потраживања која се не сматрају проблематичним и реструктурирана потраживања имају значење дефинисано Одлуком о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке (у даљем тексту: Одлука о класификацији).

Банка извештаје попуњава по свим материјално значајним валутама према интерној методологији, док се преостале валуте збирно приказују под шифром Остало. Под потраживањима у одређеној валути подразумевају се (поред потраживања исказаних у одређеној валути) и потраживања у динарима индексирана у тој валути.

Такође, за сваку валуту извештаји се даље приказују по секторској структури према шифарнику из тачке 1. прилога 3. Одлуке о прикупљању, обради и достављању података о стању и структури рачуна из Контног оквира (4. и 5. цифра).

За сваки од сектора приказује се врста потраживања банке и то дужничких инструмената у билансу стања и ванбилансних изложености.

Извештај о проблематичним потраживањима – Образац НПЕ

Колона 1 – Бруто књиговодствена вредност

Наводи се бруто књиговодствена вредност проблематичних и потраживања која се не сматрају проблематичним. Износ из ове колоне је једнак збиру износа из колоне 2 и 7 овог обрасца.

Колона 2 – Бруто књиговодствена вредност потраживања која се не сматрају проблематичним

Наводи се бруто књиговодствена вредност потраживања која се не сматрају проблематичним.

Бруто књиговодствена вредност потраживања која се не сматрају проблематичним се разврстава у колоне од 3 до 6 овог обрасца у зависности од броја дана доцње по тим потраживањима.

Колона 7 – Бруто књиговодствена вредност проблематичних потраживања

Наводи се бруто књиговодствена вредност проблематичних потраживања.

Бруто књиговодствена вредност проблематичних потраживања се разврстава у колоне од 8 до 15 овог обрасца у зависности од броја дана доцње по тим потраживањима.

Колона 16 – од чега потраживања код којих је наступио статус неизмирења обавеза

Наводи се бруто књиговодствена вредност проблематичних потраживања код којих је наступио статус неизмирења обавеза у складу са тачком 175. Одлуке о адекватности капитала банке.

Бруто књиговодствена вредност проблематичних потраживања код којих је истовремено наступио статус неизмирења обавеза и постоји објективан доказ обезвређења на индивидуалној или групној основи се приказује у овој, као и у колони 17 овог обрасца.

Колона 17 – од чега потраживања код којих постоји објективан доказ обезвређења на индивидуалној или групној основи

Наводи се бруто књиговодствена вредност проблематичних потраживања код којих постоји објективан доказ обезвређења на индивидуалној или групној основи.

Бруто књиговодствена вредност проблематичних потраживања код којих је истовремено наступио статус неизмирења обавеза и постоји објективан доказ обезвређења на индивидуалној или групној основи се приказује у овој, као и у колони 16 овог обрасца.

Колона 18 – Износ исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама

Наводи се укупан износ исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама који се односе на проблематична потраживања и потраживања која се не сматрају проблематичним. Износ из ове колоне је једнак збиру износа из колоне 19 и 24 овог обрасца.

Колона 19 – Износ исправке вредности и резервисања за губитке по потраживањима која се не сматрају проблематичним

Наводи се износ исправке вредности и резервисања за губитке који се односи на потраживања која се не сматрају проблематичним и који се разврстава у колонама од 20 до 23 овог обрасца према броју дана доцње потраживања на која се односи.

Колона 24 – Износ исправке вредности и резервисања за губитке по проблематичним потраживањима

Наводи се износ исправке вредности и резервисања за губитке који се односи на проблематична потраживања и који се разврстава у колонама од 25 до 32 овог обрасца према броју дана доцње потраживања на која се односи.

Колона 33 – од чега потраживања код којих је наступио статус неизмирења обавеза

Наводи се износ исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама који се односи на проблематична потраживања код којих је наступио статус неизмирења обавеза у складу са тачком 175. Одлуке о адекватности капитала банке.

Износ исправке вредности или резервсања за губитке по основу проблематичних потраживања код којих је истовремено наступио статус неизмирења обавеза и постоји објективан доказ обезвређења на индивидуалној или групној основи се приказује у овој, као и у колони 34 овог обрасца.

Колона 34 – од чега потраживања код којих постоји објективан доказ обезвређења на индивидуалној или групној основи

Наводи се износ исправке вредности билансне активе и резервсања за губитке по ванбилансним ставкама који се односи на проблематична потраживања код којих постоји објективан доказ обезвређења на индивидуалној или групној основи.

Износ исправке вредности или резервсања за губитке по основу проблематичних потраживања код којих је истовремено наступио статус неизмирења обавеза и постоји објективан доказ обезвређења на индивидуалној или групној основи се приказује у овој, као и у колони 33 овог обрасца.

Колоне од 35 до 42 – Вредност средстава обезбеђења

У колони 35 се наводи укупна вредност средстава обезбеђења потраживања која се не сматрају проблематичним, док се у колони 39 наводи укупна вредност средстава обезбеђења проблематичних потраживања.

Укупна вредност средстава обезбеђења из колоне 35 се даље распоређује у колоне од 36 до 38 у зависности од квалитета средства обезбеђења (првокласна средства обезбеђења, адекватна средства обезбеђења - хипотековане непокретности или адекватна средства обезбеђења - осим хипотекованих непокретности), На исти начин се износ из колоне 39 распоређује у колоне од 40 до 42.

Под првокласним средствима обезбеђења подразумевају се средства обезбеђења дефинисана тачком 28. ст. 1. и 2. Одлуке о класификацији ако испуњавају услов из става 3, алинеја прва, те тачке.

Под адекватним хипотекованим непокретностима сматрају се непокретности које испуњавају услове дефинисане тачком 29. став

1. одредба под 1), алинеје од прве до шесте, и став 2. Одлуке о класификацији.

Под адекватним средствима обезбеђења – осим хипотекованих непокретности, подразумевају се залоге на робним записима, односно домаћим животињама ако испуњавају услове дефинисане тачком 29. став 1. одредба под 2), алинеје прва и трећа, Одлуке о класификацији, односно услове из одредбе под 3), алинеје прва, друга и четврта, тог става.

Приликом одређивања квалитета средства обезбеђења за потребе сачињавања овог обрасца није релевантан број дана доцње потраживања које је покривено тим средством обезбеђења, да ли је издавалац средства обезбеђења у стечају, односно да ли поступа по усвојеном плану реорганизације, као ни то да ли то средство обезбеђења, односно осигурани износ покрива 100% вредности потраживања на које се односи.

Вредност првокласног средства обезбеђења је износ на који гласи ово средство обезбеђења, односно ако је реч о дужничкој хартији од вредности - тржишна вредност тог средства обезбеђења, која није већа од износа бруто књиговодствене вредности потраживања обезбеђеног тим средством обезбеђења.

Вредност адекватног средства обезбеђења је тржишна вредност тог средства обезбеђења умањена за износ потраживања вишег реда првенства наплате, која није већа од износа бруто књиговодствене вредности потраживања обезбеђеног тим средством обезбеђења.

Ако је више потраживања (од којих су нека проблематична) обезбеђено једним средством обезбеђења, при чему та потраживања имају исти ред првенства наплате из тог средства, вредност средства обезбеђења прво се распоређује на проблематична потраживања а потом на потраживања која се не сматрају проблематичним, сразмерно њиховој бруто књиговодственој вредности (приказ по редовима обрасца се такође врши сразмерно бруто књиговодственој вредности појединачног потраживања), као што је приказано у примерима у наставку:

Вредност средства обезбеђења		1050		
	Бруто књиговодствена вредност потраживања	PE/NPE	Алокација вредности средства обезбеђења	Приказ у НПЕ обрасцу
1.	150	NPE	$\min((150/650)*1050;150)$	150
2.	200	NPE	$\min((200/650)*1050;200)$	200
3.	300	NPE	$\min((300/650)*1050;300)$	300
4.	200	PE	$\max(\min((200/250)*(1050-650);200);0)$	200
5.	50	PE	$\max(\min((50/250)*(1050-650);50);0)$	50

Вредност средства обезбеђења		800		
	Бруто књиговодствена вредност потраживања	PE/NPE	Алокација вредности средства обезбеђења	Приказ у НПЕ обрасцу
1.	150	NPE	$\min((150/650)*800;150)$	150
2.	200	NPE	$\min((200/650)*800;200)$	200
3.	300	NPE	$\min((300/650)*800;300)$	300
4.	200	PE	$\max(\min((200/250)*(800-650);200);0)$	120
5.	50	PE	$\max(\min((50/250)*(800-650);50);0)$	30

Вредност средства обезбеђења		450		
	Бруто књиговодствена вредност потраживања	PE/NPE	Алокација вредности средства обезбеђења	Приказ у НПЕ обрасцу
1.	150	NPE	$\min((150/650)*450;150)$	104
2.	200	NPE	$\min((200/650)*450;200)$	138
3.	300	NPE	$\min((300/650)*450;300)$	208
4.	200	PE	$\max(\min((200/250)*(450-450);200);0)$	0
5.	50	PE	$\max(\min((50/250)*(450-450);50);0)$	0

Ако је једно потраживање обезбеђено са више средстава обезбеђења, редослед алокације вредности тих средстава обезбеђења зависи од њиховог квалитета, односно прво се приказује вредност првокласних средстава обезбеђења, затим вредност адекватних хипотекованих непокретности и на крају вредност адекватних средстава обезбеђења осим хипотека, с тим да приказани збир вредности свих средстава обезбеђења којима је обезбеђено једно потраживање не може бити већи од бруто књиговодствене вредности тог потраживања.

Алокација вредности средстава обезбеђења се врши на исти начин као што је објашњено у методологији за израду Извештаја о вредности средстава обезбеђења проблематичних кредита банке (Образац НПЛ 4).

Извештај о реструктурираним потраживањима – Образац ФБЕ

Колона 1 – Бруто књиговодствена вредност реструктурираних потраживања

Наводи се бруто књиговодствена вредност реструктурираних потраживања. Износ из ове колоне је једнак збиру износа из колоне 2 и 6 овог обрасца.

Колона 2 – Реструктурирана потраживања које се не сматрају проблематичним

Наводи се бруто књиговодствена вредност реструктурираних потраживања које се не сматрају проблематичним. Износ из ове колоне је једнак збиру износа из колоне 3 и 4 овог обрасца.

Колона 3 – Промена уговорених услова отплате

Наводи се бруто књиговодствена вредност реструктурираних потраживања која се не сматрају проблематичним код којих је извршена промена услова под којима је потраживање одобрено, а које дужник није више у могућности да испуњава због финансијских тешкоћа, при чему та промена не би била одобрена да дужник није у финансијским тешкоћама.

Колона 4 – Рефинансирање

Наводи се бруто књиговодствена вредност новог потраживања које се не сматра проблематичним одобреног са циљем рефинансирања које је класификовано као мера реструктурирања, као и преостали део рефинансираног потраживања које се не сматра проблематичним, уколико постоји. Рефинансирање потраживања подразумева замену дела или целог постојећег потраживања банке од дужника новим потраживањем које је уговорено под другачијим условима;

Реструктурирана потраживања код којих су комбиноване мере реструктурирања у виду промене уговорених услова отплате и рефинансирање се приказују у колони 3 „Промена уговорених услова отплате“ или у колони 4 „Рефинансирање“, у зависности од тога која је мера имала већи утицај на новчане токове.

Спајање неколико потраживања у једно приказује се у колони 3 „Промена уговорених услова отплате“, осим у случају када је примењена и мера рефинансирања која има доминантан утицај на новчане токове.

Колона 5 – од чега реструктурирана потраживања која су прешла из статуса проблематичних реструктурираних потраживања

Наводи се бруто књиговодствена вредност реструктурираних потраживања која су, у складу са тачком 35г. Одлуке о класификацији, рекласификована из категорије проблематичних потраживања у категорију потраживања која се не сматрају проблематичним.

Колона 6 – Проблематична реструктурирана потраживања

Наводи се бруто књиговодствена вредност проблематичних реструктурираних потраживања. Износ из ове колоне је једнак збиру износа из колоне 7 и 8 овог обрасца.

Колона 7 – Промена уговорених услова отплате

Наводи се бруто књиговодствена вредност проблематичних реструктурираних потраживања код којих је извршена промена услова под којима је потраживање одобрено, а које дужник није више у могућности да испуњава због финансијских тешкоћа, при чему та промена не би била одобрена да дужник није у финансијским тешкоћама.

Колона 8 – Рефинансирање

Наводи се бруто књиговодствена вредност новог потраживања одобреног са циљем рефинансирања проблематичног потраживања које је класификовано као мера реструктурирања, као и преостали део рефинансираног проблематичног потраживања, уколико постоји. Рефинансирање потраживања подразумева замену дела или целог постојећег потраживања банке од дужника новим потраживањем које је уговорено под другачијим условима.

Проблематична реструктурирана потраживања код којих су комбиноване мере реструктурирања у виду промене уговорених услова отплате и рефинансирање треба ставити у колону 7

„Промена уговорених услова отплате“ или у колону 8 „Рефинансирање“, у зависности од тога која је мера имала већи утицај на новчане токове.

Спајање неколико потраживања у једно приказује се у оквиру колоне 7 „Промена уговорених услова отплате“, осим у случају када је примењена и мера рефинансирања која има доминантан утицај на новчане токове.

Колона 9 – од чега потраживања код којих је наступио статус неизмирења обавеза

Наводи се бруто књиговодствена вредност проблематичних реструктурираних потраживања код којих је наступио статус неизмирења обавеза у складу са одлуком којом се уређује адекватност капитала банке.

Бруто књиговодствена вредност проблематичних реструктурираних потраживања код којих је истовремено наступио статус неизмирења обавеза и постоји објективан доказ обезвређења на индивидуалној или групној основи се приказује у овој, као и у колони 10 овог обрасца.

Колона 10 – од чега потраживања код којих постоји објективан доказ о обезвређењу на индивидуалној или на групној основи

Наводи се бруто књиговодствена вредност проблематичних реструктурираних потраживања код којих постоји објективан доказ о обезвређењу на индивидуалној или на групној основи.

Бруто књиговодствена вредност проблематичних реструктурираних потраживања код којих је истовремено наступио статус неизмирења обавеза и постоји објективан доказ обезвређења на индивидуалној или групној основи се приказује у овој, као и у колони 9 овог обрасца.

Колона 11 – од чега реструктурирана проблематична потраживања

Наводи се бруто књиговодствена вредност проблематичних реструктурираних потраживања која су у тренутку реструктурирања већ била класификована као проблематична.

Колона 12 – Износ исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама

Наводи се износ исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама. Износ из ове колоне је једнак збиру износа из колоне 13 и 14 овог обрасца.

Колона 13 – реструктурираних потраживања која се не сматрају проблематичним

Наводи се део износа исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама из колоне 12, који се односи на реструктурирана потраживања која се не сматрају проблематичним.

Колона 14 – проблематичних реструктурираних потраживања

Наводи се део износа исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама из колоне 12, који се односи на проблематична реструктурирана потраживања. Износ из ове колоне је једнак збиру износа из колоне 15 и 16 овог обрасца.

Колона 15 – Промена уговорених услова отплате

Наводи се део износа исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама из колоне 12, који се односи на проблематична реструктурирана потраживања приказана у колони 7.

Колона 16 – Рефинансирање

Наводи се део износа исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама из колоне 12, који се односи на проблематична реструктурирана потраживања приказана у колони 8.

Колоне од 17 до 24 – Вредност средстава обезбеђења

У колони 17 се наводи укупна вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања која се не сматрају проблематичним, док се у колони 21 наводи укупна вредност

средстава обезбеђења реструктурираних проблематичних потраживања.

Укупна вредност средстава обезбеђења из колоне 17 се даље распоређује у колоне од 18 до 20 у зависности од квалитета средства обезбеђења (првокласна средства обезбеђења, адекватна средства обезбеђења - хипотековане непокретности или адекватна средства обезбеђења - осим хипотекованих непокретности), На исти начин се износ из колоне 21 распоређује у колоне од 22 до 24.

Под првокласним средствима обезбеђења подразумевају се средства обезбеђења дефинисана тачком 28. ст. 1. и 2. Одлуке о класификацији ако испуњавају услов из става 3, алинеја прва, те тачке.

Под адекватним хипотекованим непокретностима сматрају се непокретности које испуњавају услове дефинисане тачком 29. став 1. одредба под 1), алинеје од прве до шесте, и став 2. Одлуке о класификацији.

Под адекватним средствима обезбеђења – осим хипотекованих непокретности, подразумевају се залогe на робним записима, односно домаћим животињама ако испуњавају услове дефинисане тачком 29. став 1. одредба под 2), алинеје прва и трећа, Одлуке о класификацији, односно услове из одредбе под 3), алинеје прва, друга и четврта, тог става.

Приликом одређивања квалитета средства обезбеђења за потребе сачињавања овог обрасца није релевантан број дана доцње потраживања које је покривено тим средством обезбеђења, да ли је издавалац средства обезбеђења у стечају, односно да ли поступа по усвојеном плану реорганизације, као ни то да ли то средство обезбеђења, односно осигурани износ покрива 100% вредности потраживања на које се односи.

Вредност првокласног средства обезбеђења је износ на који гласи ово средство обезбеђења, односно ако је реч о дужничкој хартији од вредности - тржишна вредност тог средства обезбеђења, која није већа од износа бруто књиговодствене вредности потраживања обезбеђеног тим средством обезбеђења.

Вредност адекватног средства обезбеђења је тржишна вредност тог средства обезбеђења умањена за износ потраживања вишег реда

првенства наплате, која није већа од износа бруто књиговодствене вредности потраживања обезбеђеног тим средством обезбеђења.

Ако је више реструктурираних потраживања (од којих су нека проблематична) обезбеђено једним средством обезбеђења, при чему та потраживања имају исти ред првенства наплате из тог средства, вредност тог средства обезбеђења прво се распоређује на проблематична реструктурирана потраживања, а потом на реструктурирана потраживања која се не сматрају проблематичним, сразмерно њиховој бруто књиговодственој вредности (приказ по редовима обрасца се такође врши сразмерно бруто књиговодственој вредности појединачног потраживања), као што је приказано у примерима у наставку:

Вредност средства обезбеђења 1050				
	Бруто књиговодствена вредност реструктурираног потраживања	PE / NPE	Алокација вредности средства обезбеђења	Приказ у ФБЕ обрасцу
1.	150	NPE	$\min((150/650)*1050;150)$	150
2.	200	NPE	$\min((200/650)*1050;200)$	200
3.	300	NPE	$\min((300/650)*1050;300)$	300
4.	200	PE	$\max(\min((200/250)*(1050-650);200);0)$	200
5.	50	PE	$\max(\min((50/250)*(1050-650);50);0)$	50
Вредност средства обезбеђења 800				
	Бруто књиговодствена вредност реструктурираног потраживања	PE / NPE	Алокација вредности средства обезбеђења	Приказ у ФБЕ обрасцу
1.	150	NPE	$\min((150/650)*800;150)$	150
2.	200	NPE	$\min((200/650)*800;200)$	200
3.	300	NPE	$\min((300/650)*800;300)$	300
4.	200	PE	$\max(\min((200/250)*(800-650);200);0)$	120
5.	50	PE	$\max(\min((50/250)*(800-650);50);0)$	30
Вредност средства обезбеђења 450				
	Бруто књиговодствена вредност реструктурираног потраживања	PE / NPE	Алокација вредности средства обезбеђења	Приказ у ФБЕ обрасцу
1.	150	NPE	$\min((150/650)*450;150)$	104
2.	200	NPE	$\min((200/650)*450;200)$	138
3.	300	NPE	$\min((300/650)*450;300)$	208
4.	200	PE	$\max(\min((200/250)*(450-450);200);0)$	0
5.	50	PE	$\max(\min((50/250)*(450-450);50);0)$	0

Ако је једно потраживање обезбеђено са више средстава обезбеђења, редослед алокације вредности тих средстава обезбеђења зависи од њиховог квалитета, односно прво се приказује вредност првокласних средстава обезбеђења, затим вредност адекватних хипотекованих непокретности и на крају вредност адекватних средстава обезбеђења осим хипотека, с тим да приказани збир вредности свих средстава обезбеђења којима је обезбеђено једно потраживање не може бити већи од бруто књиговодствене вредности тог потраживања.

Алокација вредности средстава обезбеђења се врши на исти начин као што је објашњено у методологији за израду Извештаја о вредности средстава обезбеђења проблематичних кредита банке (Образац НПЛ 4).